

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Hormonforstyrrende stoffer – i EU og i DK

Henrik Søren Larsen, Miljøstyrelsen - Kemikalier

**Folketingets Miljøudvalg og Sundheds- og
forebyggelsesudvalg, November 2014**

Disposition

- Det globale arbejde – og dansk bidrag hertil
- EU arbejdet – og dansk indsats i EU
- Danske nationale initiativer

Hormonforstyrrende stoffer

Definition – WHO/IPCS

An endocrine disruptor (ED) is an **exogenous substance** or mixture that **alters function(s)** of the endocrine system and consequently causes **adverse health effects** in an **intact organism, or its progeny, or (sub)populations**.

A potential endocrine (ED) disruptor is an exogenous substance or mixture that possesses properties that might be expected to lead to endocrine disruption in an intact organism, or its progeny, or (sub)populations”.

Globale initiativer over for hormonforstyrrende stoffer

- WHO/UNEP – Videnskabelig status om eksponering og effekter af EDs
- SAICM (Strategic Approach to International Chemicals Management) – Arbejder på at sikre en fælles håndtering af hormonforstyrrende stoffer
- OECD – Udvikling af tests og strategier for identifikation og vurdering af EDs

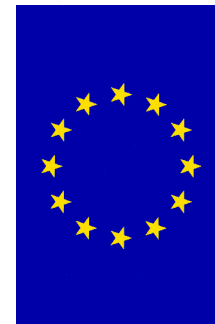

Dansk indsats på den globale scene

- WHO/UNEP – State of science of EDCs 2012
Danske forskere bidrog
- SAICM – Danmark udpeget som repræsentant for EU i
SAICMs arbejde med hormonforstyrrende stoffer
- OECD – Danske eksperter indgår i programmet med
at udvikle testguidelines for hormonlignende effekter
– bl.a. udvidet et-generationstest og ved at udvide
reprotox screening testen med ED endpoints

EU initiativer over for hormonforstyrrende stoffer

- EU strategi fra 1999:
  - Forskning, internationalt samarbejde, information, regulering
  - Listen over mistænkte stoffer, som der bør ses nærmere på
- Krav om kriterier for EDs i forordninger om plantebeskyttelsesmidler og biocider (inden dec. 2013)
- REACH – på godkendelsesordningen som stoffer der giver anledning til lignende bekymring som fx CMR stoffer
- Kosmetikforordningen: Revideres, når der er kriterier, dog senest 11. januar 2015

EU initiativer over for hormonforstyrrende stoffer

- EU ekspertgruppe under DG Miljø arbejdede med kriterier frem til sommeren 2013
- Ønske om konsekvensvurdering
- Juni 2014 Roadmap for vedtagelse af kriterier
- Igangværende offentlig høring af kriterier for EDs som input til konsekvensvurdering

EU initiativer over for hormonforstyrrende stoffer

- Ændring af informationskrav i REACH vedtaget juni 2014.
  - Den udvidede et-generationstest
- ECHA – Ekspertgruppe vurderer stoffer for ED effekter mhp. udpegning som særligt problematiske stoffer under REACH
- EFSA – Løbende vurdering af stoffer i fødevarer for evt. ED effekter
- REACH: Octylphenol, nonylphenol og -etoxylater på kandidatlisten som ED i miljøet

Dansk indsats på den europæiske scene

- Mål om EDs i 7. MHP. formuleret under dansk formandskab
- Bidrag til udvikling af fælles EU-kriterier for EDs
  - Forslag om kriterier – med udgangspunkt i WHO definition
  - SIN liste projektet: sammenligne NGO, DK og DE/UK kriterier
  - DK/SE brev efterår 2013 til Kommissionen
  - Strategi for identifikation af ED'er
  - Nordisk projekt - "Cost of inaction"
- Dansk ekspert sendt til Kommissionen – bistå med ED strategien
- Samarbejde med 7 lande for bl.a. at få Komm. til at lave en plan mod målet om at minimere udsættelsen for EDs

Dansk indsats på den europæiske scene

- Indgår i ECHAs ED ekspertgruppe om vurdering og identifikation
- Indgår i EFSA's ekspertgrupper om vurdering og identifikation
- Tidligere dansk forslag til EU om anvendelsesbegrænsning for 4 ftalater pga. kombinationseffekter – og opfølgning herpå
- Forslag til EU om at de samme 4 ftalater optages på Kandidatlisten under REACH som ED – første sag om sundhed
- Foretager stofvurderinger under REACH for ED effekter
  - Fx triclosan, ftalater, UV – filtre (benzophenoner)

Strategisk tilgang til hormonforstyrrende stoffer i Danmark

Indsatsen retter sig mod:

- Videnopbygning og udvikling af testmetoder
- Handlingsorienterede undersøgelser
- Information og regulering

Den nationale scene

- Kemikaliehandlingsplaner og Kemikalieindsatsen 2014-2017
- LOUS og ftalatstrategi: systematisk kortlægning og vurdering
- Undersøgelse af forbrugerprodukters indhold af mistænkte EDer
- Information til forbrugerne – såsom ” 65.000 grunde til bedre kemi ” og ”Klar til storken”

- I særlige tilfælde national regulering

- Danske **C**enter for **H**ormonforstyrrende **S**toffer
- Nyt center for forskning i hormonforstyrrende effekter på mandlig reproduktion og børns sundhed
- Tværministerielt vidennetværk om EDs

Tak

